

Praktyczne aspekty procedury OOŚ – dobre i złe przykłady CZĘŚĆ II

Krzysztof Okrasiński

- 1) Co podlega procedurze OOS?
- 2) Weryfikacja projektów aplikujących o dofinansowanie z funduszy UE pod kątem OOS
- 3) Przygotowanie dokumentacji środowiskowej będącej załącznikiem do wniosku o dofinansowanie
- 4) Treść postanowień i decyzji wydawanych w ramach postępowania OOS
- 5) Karta informacyjna przedsięwzięcia
- 6) Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

Co podlega procedurze OOŚ?

Ocena oddziaływania na środowisko:

- 1) identyfikowanie i przewidywanie oddziaływań na środowisko oraz na zdrowie i dobro człowieka propozycji legislacyjnych, polityk, programów, projektów i procedur operacyjnych oraz interpretacja i przekazywanie informacji o tych wpływach (definicja ONZ)
- 2) postępowanie, którego celem jest określenie przewidywanych środowiskowych konsekwencji danej działalności człowieka wraz ze wskazaniem wszystkich możliwych przeciwdziałań skutkom
- 3) postępowanie obejmujące w szczególności:
 - a) *weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko*
 - b) *uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień*
 - c) *zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu*

Oceny oddziaływania na środowisko:

- 1) strategiczne (dla projektów **planów, strategii, programów**)
- 2) indywidualne (dla projektów **przedsięwzięć**):
- 3) oceny „habitatowe”, „siedliskowe” – oceny oddziaływania planów, działań i przedsięwzięć na integralność obszaru **Natura 2000**

Zasadnicze etapy OOŚ:

1. Pomysł - koncepcja realizacji przedsięwzięcia
2. Kwalifikowanie przedsięwzięcia do procedury OOŚ
3. Określanie zakresu analizy w ramach OOŚ
4. Badania środowiska oraz szacowanie oddziaływań i ich skutków
5. Przedstawienie informacji o przedsięwzięciu i środowisku właściwym organom
6. Analiza wystarczalności informacji o przedsięwzięciu i środowisku
7. Konsultacje z organami ochrony środowiska, zainteresowanymi stronami i opinią publiczną
8. Weryfikacja i analiza informacji o przedsięwzięciu i środowisku oraz o oddziaływaniach środowiskowych
9. Wydanie decyzji

Ocena oddziaływania na środowisko – definicja ustawowa:

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – rozumie się przez to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności:

- a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień,
- c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

„Przedsięwzięcie” (wg ustawy OoŚ) – to zamierzenie budowlane lub inna ingerencja w środowisko polegającą na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty.

„Zamierzenia budowlane” – zamierzenia wymagające „robót budowlanych” w rozumieniu ustawy Prawo budowlane (roboty budowlane – „*budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego*”)

„Wydobywanie kopalin” - działalność uregulowana w ustawie - Prawo geologiczne i górnicze

„Inna ingerencja w środowisko polegająca na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu” – zagadnienie bardzo ogólne

Przedsięwzięcie wg dyrektywy 85/337/EWG:

- Wykonanie prac budowlanych lub innych instalacji i systemów.
- Inne interwencje w otoczeniu naturalnym i krajobrazie, włącznie z wydobywaniem zasobów mineralnych.

-> Definicja szersza niż definicja z ustawy OOŚ; przykładowe problemy:

- 1) istotna zmiana profilu produkcji w istniejącym obiekcie przemysłowym, związana ze zmianą sposobu korzystania ze środowiska.
- 2) istotna intensyfikacja produkcji związana ze zmianą sposobu korzystania ze środowiska.

Powyższymi czynnościami (które są „interwencjami” w rozumieniu dyrektywy 85/337/EWG) nie towarzyszą roboty budowlane oraz przekształcenie lub zmiana sposobu wykorzystywania terenu.

OOŚ a samowole budowlane

Nie ma możliwości przeprowadzenia OOŚ dla samowoli budowlanych (wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 03.07.2008 r. w sprawie C-215/06 – zob.art.2(1) dyrektywy 85/337/EWG) – sprzeczność z polskim prawem budowlanym.

Tymczasem...

Prawo budowlane, art. 49 ust.4a:

Decyzje legalizacyjne mogą być wydane po uprzednim przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy OOŚ

OOŚ a samowole budowlane – c.d.

ETS C-215/06:

„61. Irlandia naruszyła wymogi dyrektywy 85/337, przyznając zezwoleniu legalizacyjnemu (...) takie same skutki, jakie ma zezwolenie budowlane wydane przed wykonaniem prac i zagospodarowaniem terenu, podczas gdy zgodnie z art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1 i 2 dyrektywy 85/337 przedsięwzięcia, dla których wymagana jest ocena skutków dla środowiska, powinny zostać zidentyfikowane, a następnie PRZED wydaniem zezwolenia i w konsekwencji automatycznie PRZED realizacją poddane procedurze udzielenia zezwolenia i wspomnianej ocenie”.

Problematyka „przedsięwzięć powiązanych technologicznie”

Europejski Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z dnia 25.07.2008 r., C-142/07:

„Celu dyrektywy 85/337/EWG nie wolno omijać poprzez dzielenie przedsięwzięć” (...)

„Nieuwzględnienie łącznego rezultatu nie może skutkować w praktyce wyłączeniem ich w całości z obowiązku poddania ocenie, podczas gdy rozpatrywane łącznie mogą wywierać znaczące skutki na środowisko naturalne”

WSA w Warszawie, wyrok z 13 marca 2008 r., IV SA/Wa 14/08

„Niedopuszczalność takiego zabiegu (podzielenia przedsięwzięcia) należałoby bezsprzecznie wywodzić jedynie w przypadkach wyodrębniania poszczególnych etapów inwestycji w sposób sztuczny, podyktowanych (...) zamiarem ominięcia przepisu prawa, a w szczególności, gdy podzielenie inwestycji ma prowadzić do tego, iż poszczególne jej części nie będą podlegały wymogom, którym podlegałaby inwestycja realizowana jako całość”.

Problematyka „przedsięwzięć powiązanych technologicznie” – c.d.

Zalecenia nr 13/2010 Instytucji Zarządzającej PO IiŚ z dnia 22.12.2010r. w sprawie sposobu oceny i postępowania odnośnie **dzielenia projektów** w kontekście przepisów dot. wydatkowania środków unijnych i pomocy publicznej w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013

(http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Wzorydokumentow/Documents/2010_12_22_zalecenia_dot_dzielenia_projektow_POIS_24122010.pdf):

Przesłanki niepodzielności:

- Powiązanie techniczne
- Powiązanie funkcjonalne
- Powiązanie strategiczne
- Powiązanie finansowe (ekonomiczne)
- Bliskość geograficzna (kryterium pomocnicze)

Problematyka „przedsięwzięć powiązanych technologicznie” – c.d.

Przykłady:

Rzeczpospolita, 12.07.2010 r.:

„Siedem powiązanych firm chce zbudować farmy wiatrowe w jednej gminie. Zdaniem ekspertów to jeden sztucznie podzielony projekt w celu uzyskania wyższej dotacji (...)

(...) przedsięwzięcie może być jednym dużym, sztucznie podzielonym projektem. Dzięki temu inwestorzy, zamiast ubiegać się maksymalnie o 40 mln zł, starają się o taką dotację oddzielnie dla każdej inwestycji” – z której każda wchodzi w zakres jednego wspólnego przedsięwzięcia.

Podział przedsięwzięć na II grupy:

1. Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (**I grupa**) – zawsze wymagają OOŚ.
2. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (**II grupa**) – wymagają OOŚ w przypadku możliwości znaczącego negatywnego oddziaływania, po uprzednim stwierdzeniu obowiązku przez organ prowadzący postępowanie.

Podział przedsiębiorzeń na II grupy:

Kwalifikacja przedsiębiorzeń (podział na I i II grupę) określona jest w:

- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsiębiorzeń mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397);
- Dyrektywie 85/337/EWG;
- Wytycznych Komisji Europejskiej z 2008 r. dot. kwalifikacji przedsiębiorzeń;
- „Przedsiębiorstwa mogące znacząco oddziaływać na środowisko - przewodnik po rozporządzeniu Rady Ministrów” (GDOS, 2011 r.).

Wątpliwości interpretacyjne w zakresie kwalifikacji danych przedsięwzięć:

1. Dyrektywa OOS ma szeroki zakres i cele (wyroki ETS m.in. w sprawach C-133/94 i C-431/92) - lista przedsięwzięć w przepisach ma charakter wytycznych, nie jest to konkretny katalog.
2. Skala i rozmiar przedsięwzięcia nie mogą być wyłącznym uzasadnieniem odstąpienia od OOS (kryteria z art. 63 ust. 1 ustawy OOS).
3. Konieczność unikania dzielenia przedsięwzięć.

Weryfikacja projektów aplikujących o dofinansowanie z funduszy UE pod kątem OOS

Weryfikacja dokumentacji OOŚ przedsięwzięć aplikujących o wsparcie ze środków unijnych:

Rozporządzenie Rady 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności:

„(...) państwa członkowskie zapewniają zachowanie spójności pomocy funduszy z działaniami, politykami i priorytetami Wspólnoty oraz jej komplementarności z innymi wspólnotowymi instrumentami finansowymi”.

Instytucje zarządzające odpowiadają m.in. za „zapewnienie, że operacje są wybierane do dofinansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego oraz że spełniają one mające zastosowanie zasady wspólnotowe i krajowe przez cały okres ich realizacji”.

Zapis w programach operacyjnych:

„Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw ooś, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez powyżej wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 (tzn. te obszary, które w opinii Komisji Europejskiej powinny zostać wyznaczone 1 maja 2004 roku, ale nie zostały wyznaczone przez Polskę), nie będzie dozwolone”.

1. Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z 03.06.2008 r. w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych – dla przepisów obowiązujących do 15.XI.2008 r.
2. Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z 05.05.2009 r. w sprawie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych - dla przepisów obowiązujących od 15.XI.2008 r.
→
(7-MIESIĘCZNA LUKA !!!)
3. Zalecenia i wskazówki dotyczące dokumentacji OOŚ stanowiącej część wniosku o dofinansowanie: www.mrr.gov.pl -> fundusze europejskie -> ocena oddziaływania na środowisko.
4. Wytyczne do Regionalnych Programów Operacyjnych.

**Wyrok NSA z dnia 14.06.2010 r., II GSK 539/10 (podobnie także
NSA w wyroku z dnia 14.09.2010 r., II GSK 965/10)**

Wytyczne MRR dot. OOŚ „mogą wraz z odpowiednim przepisem prawa powszechnie obowiązującego stanowić wzorzec sądowej kontroli zgodności z prawem negatywnych ocen projektu”

Wyrok NSA z dnia 14.06.2010 r., II GSK 539/10 – c.d.

„Sąd I instancji uznając, że ocena wniosku spółki dokonana została w sposób naruszający procedurę wyłaniania projektów do dofinansowania przyjął, że z uwagi na zakres kontroli (oceny) formalnej wniosku instytucje zarządzające na tym etapie kontroli są upoważnione jedynie do badania czy złożona wraz z wnioskiem dokumentacja jest kompletna oraz czy wypełniono i dołączono wszystkie dokumenty wymagane dla danego typu projektu. Jest to pogląd błędny.

Jak wynika już tylko z samego tekstu wymogów kryterium ocen (...), **oceną tą objęte jest nie tylko to czy załączona do wniosku dokumentacja z zakresu OOS jest kompletna ale także i to czy jest poprawna.** Nie może budzić wątpliwości, że ocena poprawności dokumentacji środowiskowej na tym etapie badania wniosku obejmuje także kwestie merytoryczne dotyczące zgodności z prawem, jeśli zważyć że w opisie tego kryterium stwierdza się w sposób wyraźny, że chodzi także o to czy dokumentacja ta sporządzona została między innymi w zgodności z prawem krajowym i dyrektywami UE w tym zakresie”.

Przygotowanie dokumentacji środowiskowej będącej załącznikiem do wniosku o dofinansowanie

Źródła wymagań:

- 1. Wytyczne MRR w sprawie OOŚ**
- 2. Dokumentacja konkursowa (regulamin naboru, kryteria oceny)**

Dokumenty z zakresu OOS będące załącznikiem do wniosku o dofinansowanie

1. Postanowienia i opinie z etapu kwalifikowania przedsięwzięcia do OOS (dla przedsięwzięć z II i III grupy)
2. Postanowienia uzgadniające i opiniujące środowiskowe uwarunkowania w ramach OOS
3. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach oraz, jeżeli dotyczy, decyzja lokalizacyjna i pozwolenie na budowę
4. Raport OOS lub streszczenie raportu OOS w języku niespecjalistycznym (o ile była przeprowadzana OOS)

Dokumenty z zakresu OOS będące załącznikiem do wniosku o dofinansowanie – c.d.

5. Dowody powiadomienia społeczeństwa o:
- a) wszczęciu postępowania OOS,
 - b) możliwości składania uwag i wniosków,
 - c) możliwości zapoznania się z dokumentacją OOS,
 - d) organach właściwych do wydania rozstrzygnięć,
 - e) o możliwych rozstrzygnięciach w sprawie,
 - f) o wydaniu decyzji i możliwości zapoznania się z jej treścią.

Dokumenty z zakresu OOS będące załącznikami do wniosku o dofinansowanie – c.d.

6. Deklaracja RDOŚ dot. braku znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 (dot. przedsięwzięć, dla których nie przeprowadzono analizy możliwości oddziaływania na obszar Natura 2000)

Dokumentacja OOŚ – częste uchybienia

1. Brak kompletu załączników
2. Przedkładanie wniosku o wydanie deklaracji RDOŚ, zamiast przedłożenia deklaracji RDOŚ
3. Brak przedstawienia dowodów powiadomienia społeczeństwa o wydaniu decyzji kończącej postępowanie OOŚ

Dokumentacja OOS – częste uchybienia

4. Nieodpowiednie uzasadnienie decyzji OOS

- brak uzasadnienia odstąpienia od OOS (dot. II grupy przedsięwzięć)
- brak informacji o sposobie powiadomienia społeczeństwa
- brak informacji o udziale organizacji ekologicznych
- brak informacji o tym, czy wpłynęły wnioski i uwagi w ramach konsultacji społecznych oraz w jaki merytoryczny sposób je uwzględniono
- brak informacji o przesłankach dopuszczalności przedsięwzięcia (Natura 2000, plan gospodarowania wodami)
- brak informacji o analizie wariantów alternatywnych oraz o zasadności przyjęcia wariantu zatwierdzonego decyzją kończącą postępowanie OOS.

Treść postanowień i decyzji wydawanych w ramach postępowania OOŚ

Uzasadnienie decyzji kończącej postępowanie OOŚ a wymagania konkursów o dofinansowanie z funduszy UE:

Pytanie z jednej z list sprawdzających kwestie środowiskowe:

„Czy uzasadnienie do decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych zawiera wszystkie elementy wymagane w wytycznych MRR w zakresie postępowania w sprawie OOŚ?”

Wytyczne MRR dot. OoŚ z 5 maja 2009 r.:

„144. Co się tyczy dokumentacji udziału społecznego beneficjenci powinni wnioskować, aby właściwie sformułowane uzasadnienie decyzji zawierało w odpowiednich wypadkach następujące informacje:

- kiedy i w jaki sposób podano do publicznej wiadomości informacje, o których mowa w pkt 69 Wytycznych,
- czy istniała możliwość zapoznania się z ww. dokumentacją w siedzibie organu prowadzącego postępowanie (należy podać jego nazwę oraz adres) bądź w inny sposób (np. za pośrednictwem strony internetowej),
- jaki był okres/y przewidziany na składanie uwag i wniosków, z podaniem daty/dat początkowej i końcowej (Uooś przewiduje 21-dniowy termin),
- czy wpłynęły w przewidzianym terminie uwagi i wnioski. Jeżeli wpłynęły, należy wszystkie dokładnie wymieniść (można w grupach, gdy większa ilość wniosków dotyczyła jednego zagadnienia); jeżeli żadne uwagi nie zostały zgłoszone, to należy wskazać na ten fakt,
- w jaki sposób organ rozpatrzył zgłoszone uwagi i wnioski tj. które z nich uwzględnił i w jakim zakresie, a których nie uwzględnił i dlaczego. Każdy rodzaj rozstrzygnięcia dotyczącego uwag i wniosków należy umotywować.”

Wytyczne MRR dot. OOS z 5 maja 2009 r.:

„147. W zakresie obowiązków dotyczących ochrony środowiska decyzja administracyjna musi odpowiadać wymaganiom art. 104 § 2 K.p.a. Stosownie do tego przepisu decyzja administracyjna musi rozstrzygać sprawę co do istoty w całości. Powinna ona szczegółowo określać indywidualną sytuację prawną strony przez nałożenie na nią konkretnych obowiązków, których sposób wykonania należy określić w osnowie decyzji bądź w jej uzasadnieniu.

Decyzja administracyjna nakładająca na stronę postępowania obowiązek określonego zachowania powinna obowiązek ten wyrazić precyzyjnie, bez niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Tylko tak ukształtowana decyzja może przesądzić o sposobie załatwienia sprawy.

Prawidłowa forma decyzji wymaga zatem konkretnych zapisów posługujących się wskaźnikami, parametrami, opisami fizycznych warunków realizacji przedsięwzięcia.”

Wytyczne MRR dot. OOŚ z 5 maja 2009 r.:

„164. (...) „czego nie ma w uzasadnieniu, tego organ nie analizował” (...)”

Jeżeli uzasadnienie decyzji nie jest odpowiednie – istnieje możliwość skorzystania z „koła ratunkowego”

Art. 113 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego:

„Organ, który wydał decyzję, wyjaśnia w drodze postanowienia na żądanie (...) strony wątpliwości co do treści decyzji”

Ponadto:

W aktach sprawy powinny być zawarte dowody powiadomienia społeczeństwa (zob. II SA/Po 807/02 oraz II SA/ Po 2216/02)

KARTA INFORMACYJNA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- 1) powinien spełniać wymagania KPA
- 2) powinien być podpisany zgodnie z prawną reprezentacją wnioskodawcy

Wniosek o wydanie DoŚU powinien zawierać:

- 1) dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (I grupa) – **raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko**; ale w przypadku gdy wnioskodawca chce ustalić zakresu raportu OOS – przedkłada **kartę informacyjną przedsięwzięcia**;
- 2) dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (II grupa) – **kartę informacyjną przedsięwzięcia**;
- 3) kopię **mapy ewidencyjnej** obejmującej teren przedsięwzięcia i zasięg oddziaływania;

Wniosek o wydanie DoŚU powinien zawierać – c.d.:

- 4) w przypadku gdy DoŚU ma poprzedzać wydanie koncesji geologicznych, decyzji określającej warunki wydobywania kopaliny oraz urządzeń piętrzących I, II i III klasy budowli – **mapę sytuacyjno – wysokościową**;
- 5) w przypadku gdy organem wydającym DoŚU jest RDOŚ – **wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego** lub informację o braku mpzp; wymóg ten nie dotyczy wniosku dot. drogi publicznej, linii kolejowej o znaczeniu państwowym, przedsięwzięć EURO 2012, koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopaliny, inwestycji związanych z regionalnymi sieciami szerokopasmowymi, terminalu gazowego LNG oraz budowli przeciwpowodziowych
- 6) wypis z ewidencji gruntów obejmujący teren przedsięwzięcia i zasięg oddziaływania;

WYPIS Z EWIDENCJI GRUNTÓW:

- 1) Jeżeli liczba stron w sprawie wydania DoŚU jest wyższa niż 20, to w przypadku przeprowadzania OOS wypis z ewidencji gruntów przedstawia się wraz z raportem o oddziaływaniu na środowisko
- 2) Jeżeli liczba stron w sprawie wydania DoŚU jest wyższa niż 20, to w przypadku odstąpienia od przeprowadzania OOS wypis z ewidencji gruntów przedstawia się w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia postanowienia stwierdzającego brak potrzeby przeprowadzenia OOS
- 3) Jeżeli liczba stron w sprawie wydania DoŚU jest wyższa niż 20, to dla postępowań w sprawie koncesji geologicznych, decyzji określającej warunki wydobywania kopaliny oraz urządzeń piętrzących I, II i III klasy budowli wypis z ewidencji gruntów nie jest wymagany

Karta Informacyjna Przedsięwzięcia – zawiera dane o:

- rodzaju, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia,
- powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowym sposobie ich wykorzystywania i pokryciu szatą roślinną,
- rodzaju technologii,
- ewentualnych wariantach przedsięwzięcia,
- przewidywanej ilości wykorzystywanej wody i innych surowców, materiałów, paliw oraz energii,
- rozwiązaniach chroniących środowisko,
- rodzajach i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko,
- możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- obszarach podlegających ochronie (na podstawie ustawy o ochronie przyrody) znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia.

Karta Informacyjna Przedsięwzięcia:

- warto się w niej odnieść do wszystkich kryteriów kwalifikacji przedsięwzięcia do OOS (np. odrębny rozdział KIP).
- na jej podstawie organ prowadzący postępowanie określi „charakterystykę przedsięwzięcia” stanowiącą załącznik do DoŚU i zawierającą katalog obowiązków dla wnioskodawcy

KRYTERIA KWALIFIKACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ DO OOS:

- I. Kwalifikowanie przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko do oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – przeprowadza organ właściwy do wydania DoŚU, uwzględniając:
 - 1) rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia,
 - 2) usytuowanie przedsięwzięcia,
 - 3) rodzaj i skalę możliwego oddziaływania.

- II. Kwalifikowanie jest przeprowadzane także w odniesieniu do możliwości oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 – następuje ono na etapie wydawania ostatecznej decyzji na realizację przedsięwzięć innych niż I i II grupa (a więc – np. pozwolenie na budowę, zgłoszenie budowlane, decyzja o warunkach zabudowy)

- 1) rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia, z uwzględnieniem:
- a) skali przedsięwzięcia i wielkości zajmowanego terenu oraz ich wzajemnych proporcji
 - b) powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć na terenach nieruchomości sąsiednich
 - c) wykorzystywania zasobów naturalnych
 - d) emisji i występowania innych uciążliwości
 - e) ryzyka wystąpienia poważnej awarii

2) usytuowanie przedsięwzięcia, z uwzględnieniem możliwego zagrożenia środowiska, w szczególności przy istniejącym użytkowaniu terenu, zdolności samooczyszczania się środowiska i odnawiania się zasobów naturalnych, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz uwarunkowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – uwzględniające m.in.:

- a) obszary wodno-błotne,
- b) obszary wybrzeży,
- c) obszary górskie lub leśne,
- d) obszary objęte ochroną, w tym strefy ochronne ujęć wód i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
- e) obszary wymagające specjalnej ochrony przyrodniczej, w tym obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody,
- f) obszary, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone,
- g) gęstość zaludnienia,
- h) uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej

- 3) rodzaj i skalę możliwego oddziaływania rozważanego w odniesieniu do uwarunkowań wymienionych w pkt 1 i 2, wynikające z:
- a) zasięgu oddziaływania – obszaru geograficznego i liczby ludności, na którą przedsięwzięcie może oddziaływać,
 - b) transgranicznego charakteru oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne elementy przyrodnicze,
 - c) wielkości i złożoności oddziaływania, z uwzględnieniem obciążenia istniejącej infrastruktury technicznej,
 - d) prawdopodobieństwa oddziaływania,
 - e) czasu trwania, częstotliwości i odwracalności oddziaływania.

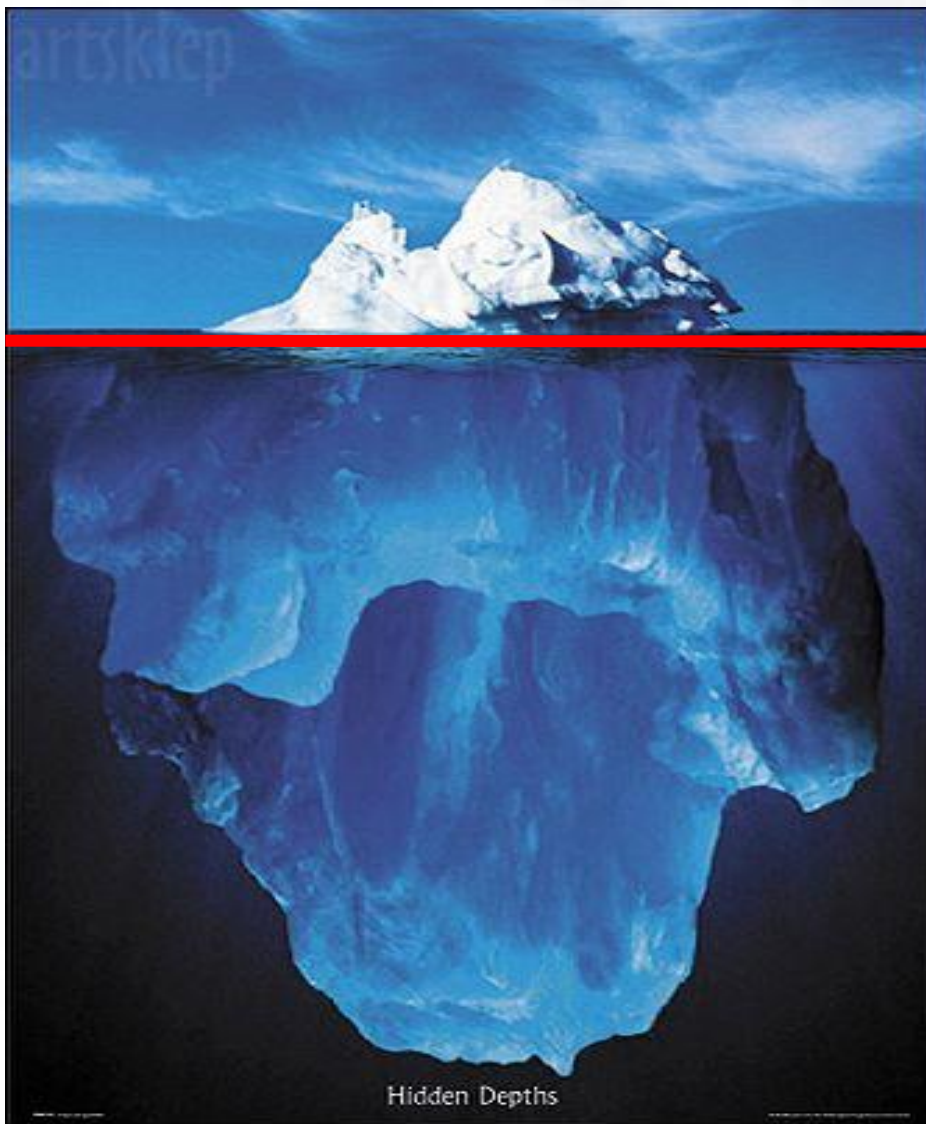
Istotne kryteria kwalifikacji dla obszarów Natura 2000:

- a) stan ochrony i wrażliwość gatunków i siedlisk, które będą pod wpływem prognozowanego oddziaływania
- b) wpływ przedsięwzięcia na cel i przedmiot ochrony
- c) zaburzenie czynników warunkujących zachowanie siedlisk i gatunków
- d) fragmentacja siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków i obszaru Natura 2000
- e) odniesienie do integralności obszaru i spójności sieci (w tym – do korytarzy ekologicznych)

Istotne kryteria kwalifikacji pod kątem ochrony wód zawarte są m.in. w przepisach:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych

Raporty o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko

10% - wymagania formalne

90% - wymagania merytoryczne: inżynieryjne, środowiskowe, przyrodnicze, techniczne, itp., itd.

Wyrok WSA w Krakowie z 21.12.2010 r., II SA/Kr 1195/10:

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest jednym z najważniejszych elementów postępowania OOS.

(...)

O ile zatem inne materiały zgromadzone w sprawie, zwłaszcza wykazane dowody np. inny raport, opinia biegłego, nie przeczą ustaleniom raportu, nie podważają jego wniosków lub założeń wyjściowych, co oczywiście podlega ocenie organu administracyjnego (tak jak w przypadku każdego dowodu), to pozostaje on wiarygodnym dowodem.

Wyrok NSA z 16.02.2011 r. (II OSK 2472/10):

„Raport ten nie ma, bowiem cech dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 76 k.p.a., a zatem nie korzysta on z domniemania zgodności jego treści ze stanem faktycznym. W konsekwencji tego stwierdzenia zawarte w raporcie analizy podlegają ocenie, jak każdy dowód w sprawie zgodnie z przyjętą w art. 80 k.p.a. zasadą swobodnej oceny dowodów (zob. także II SA/Go 303/10).

Tak więc sporządzenie raportu nie zwalnia organu uzgadniającego od czynienia własnych ustaleń w zakresie ochrony środowiska, zmierzających do zweryfikowania przedstawionych w raporcie danych (por. wyrok NSA z 04.12.2009 r. II OSK 1877/08).”

Wyrok NSA z 18.03.2009 r., II OSK 383/08:

„Ma on charakter dokumentu prywatnego inwestora będącego dowodem w postępowaniu administracyjnym. (...)

Nie w raporcie oddziaływania na środowisko ale dopiero w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji (...) będzie możliwe nałożenie nakazów i zakazów, które będą musiały być przez inwestora przestrzegane w toku realizacji inwestycji, a także będą wiązały organy architektoniczno - budowlane przy wydawaniu pozwolenia na budowę.”

Wyrok WSA w Bydgoszczy z 08.09.2010 r., II SA/Bd 356/10:

„W przypadku uznania, że ujawnione okoliczności dyskwalifikują sporządzony raport organ rozważy konieczność powołania niezależnego biegłego do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko.”

Wyrok NSA z 06.10.2010 r., II OSK 1426/09:

„(...) raport o oddziaływaniu na środowisko jest tylko jednym z dowodów w sprawie, który nie jest sporządzony przez biegłego, czyli nie jest dokumentem urzędowym w świetle art. 76 k.p.a., a więc nie może zastąpić swobodnej oceny dowodów.”

Wyrok WSA we Wrocławiu z 06.02.2009, II SAWr 242/08:

„(...) raport oddziaływania na środowisko nie jest w orzecznictwie traktowany jako opinia biegłego.”

Wyrok NSA z dnia 17.03.2006, II OSK 149/05:

„Sąd stwierdził, że raport oddziaływania na środowisko, jako jeden z dowodów w postępowaniu administracyjnym, podlega regułom określonym w KPA. Jednak z uwagi na jego charakter i treść oraz kwalifikacje zawodowe osób sporządzających raport, dokument ten powinien być oceniany podobnie jak opinie (ekspertyzy) przygotowane przez biegłych.”

Wyrok NSA z dnia 23.11.2010 r. II OSK 1848/10:

„(...) ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona podczas postępowania o wydanie decyzji środowiskowej, ma charakter postępowania dowodowego, a dokumenty w jej trakcie gromadzone (w tym raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko) są w rozumieniu k.p.a. środkami dowodowymi, chociaż nie są to dokumenty urzędowe. Oceniane powinny więc być w świetle wymagań stawianych przez k.p.a. środkiem dowodowym, a w szczególności art. 75 § 1.

Dlatego też raport niespełniający wymagań ustalonych w art. 52 ust. 1 ustawy p.o.ś. (obecnie art. 66 u.o.u.i.o.ś.) nie powinien być uznany za środek dowodowy zgodny z prawem.”

Wyrok WSA w Warszawie z 08.11.2010 r. – IV SA/Wa 929/10:

„Nie może być także zaaprobowany pogląd, iż kwestia doboru kryteriów oceny pozostaje w gestii autorów opracowania. Metodyki ocen w tego rodzaju przypadkach istotnie z uwagi na złożony przedmiot analizy i trudności w adekwatnym wartościowaniu różnorodnych czynników mogą się w pewnym zakresie różnić, co nie deprecjonuje ich użyteczności.

Jednak nie oznacza to pełnej dowolności dla autorów opracowania tzn. braku konieczności odwołania się do pewnych zasad i kryteriów stosownych z reguły w tego rodzaju przypadkach (w tym nawiązanie do doświadczeń krajowych, zagranicznych, opracowań literaturowych, itp.). Przyjęte kryteria muszą być weryfikowalne merytorycznie przez organ administracji, jako kluczowe dla oceny zasadności rozstrzygnięcia w pewnym zakresie.”

Wyrok WSA w Łodzi z 29.01.2009 r., II SA/Łd 732/08:

„W postępowaniu dotyczącym oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia waga dokumentu, jakim jest raport, jest niebagatelna, jako że stanowi on podstawowy dokument, na którym opiera się organ wydając decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy.

Tym samym raport winien być rzetelny, spójny oraz wolny od niejasności i nieścisłości.

Zaaprobowanie przez organ raportu zawierającego którąkolwiek z wymienionych wad i niepodjęcie próby wyeliminowania wadliwości, stanowi naruszenie przepisów postępowania w stopniu znacznym, mogącym mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia.”

Wyrok NSA z 31.03.2009 r., II OSK 433/08:

„Pominięcie aspektu środowiskowego poprzez brak rozważenia realizacji innych wariantów ze wskazaniem wpływu na środowisko, a także brak dostatecznego odniesienia się do kwestii oddziaływań skumulowanych oznacza, iż raport w tym zakresie nie może zostać uznany za spełniający wymogi ustawy Prawo ochrony środowiska.

W konsekwencji raport taki nie może stanowić podstawy do wydania decyzji w przedmiocie środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia.”

Wyrok WSA w Warszawie z 30.06.2010, IV SA/Wa 876/09:

„Konieczność przeanalizowania w raporcie wariantu najbardziej korzystnego dla środowiska (co nie oznacza, iż musi być on optymalny dla inwestora) jest podkreślana również w orzecznictwie sądów administracyjnych

(patrz wyroki: WSA w Rzeszowie – II SA/Rz 484/07, w Warszawie – IV SA/Wa 1439/07, IV SA/Wa 1269/08, IV SA/Wa 1523/08 oraz NSA - II OSK 433/0.”

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 26.04.2007 r. (IV SA/Wa 2319/06):

Kwestia kompensacji przyrodniczych „wymaga przesądzenia na etapie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Powinna więc zostać wyjaśniona poprzez zgromadzenie stosownej i wystarczająco szczegółowej dokumentacji przez dokonaniem uzgodnienia. W szczególności wystarczająco szczegółowe propozycje w tym zakresie powinny zostać sformułowane w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.”

Podstawą do zaprojektowania działań minimalizujących i kompensacyjnych powinna być rzetelna analiza oddziaływania na środowisko (zob. np. wyrok ETS w sprawie C-405/05, pkt.83: „aby określić charakter ewentualnych środków kompensujących, należy dokładnie wskazać niekorzystne skutki dla danego terenu” ; zob. także opinia rzecznika generalnego w sprawie ETS C-239/04, pkt 54) .

Ich adekwatność, skuteczność oraz zastosowanie powinny być potwierdzone ponad wszelką wątpliwość (wyrok ETS C-127/02 i C-441/03; opinia Rzecznika Generalnego ETS w sprawie C-206/02; opinia Rzecznika Generalnego ETS w sprawie C-209/02)

Podstawy prawne określające zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko:

1.

- Art. 5 i załącznik IV dyrektywy 85/337/EWG.

2.

- Art. 66-67 ustawy OOŚ.

3.

- Postanowienie organu prowadzącego postępowanie OOŚ, w którym stwierdza się obowiązek przeprowadzenia OOŚ oraz ustala się zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Art. 66 ust.1 ustawy OOŚ:

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien zawierać:

1. Opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
 - a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji lub użytkowania,
 - b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych,
 - c) przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia.

2. Opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem i zasięgiem przewidywanego oddziaływania planowanego .
3. Przedsięwzięcia na środowisko.
4. Opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków prawnie chronionych.
5. Opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia.
6. Opis analizowanych wariantów, w tym:
 - a) wariantu wnioskodawcy oraz racjonalnego wariantu alternatywnego,
 - b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska
 - wraz z uzasadnieniem ich wyboru;

7. Określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko.
8. Uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na:
 - a) ludzi, rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze, wodę i powietrze,
 - b) powierzchnię ziemi, klimat i krajobraz,
 - c) dobra materialne,
 - d) zabytki i krajobraz kulturowy,
 - e) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a-d;

9. Opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący oddziaływania:

- bezpośrednie, pośrednie, wtórne,
- skumulowane,
- krótko-, średnio- i długoterminowe,
- stałe i chwilowe,
- odwracalne i nieodwracalne,
- lokalne i strategiczne,
- ilościowe i jakościowe,
- wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska, emisji.

10. Opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko (np. program kompensacji) - dotyczy etapu realizacji (np. budowy) i funkcjonowania.
11. Dla dróg będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko:
- a) określenie założeń do:
 - ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków odkrywanych w trakcie robót budowlanych,
 - programu zabezpieczenia istniejących zabytków przed negatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia;
 - b) analizę i ocenę możliwych zagrożeń i szkód dla zabytków w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;

12. Jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji - porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania art. 143 POŚ, a w przypadku instalacji IPPC – porównanie techniki z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT).
13. Wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia jest konieczne ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania oraz ew. ustalenia dla tego obszaru – nie dotyczy budowy dróg krajowych.
14. Przedstawienie zagadnień w formie graficznej i kartograficznej (w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko).
15. Analiza możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem.

16. Przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
17. Wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport.
18. Streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu.
19. Nazwisko osoby lub osób sporządzających raport.
20. Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

Problemy ocen środowiskowych, nr 1/2008

„Odpowiedzialność autora raportu za wystąpienie szkody w środowisku” (M. Behnke)

Braki raportu OOŚ mogą być poczytane jako przejaw nienależytego wykonania (przez autora raportu) umowy o jego sporządzenie a zarazem źródło jego odpowiedzialności za szkody z tego tytułu;

(...)

Nałożenie na proces przygotowania raportu OOŚ wizji płynących z lektury ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie stawia nowe wyzwania przed autorami raportów, każąc myśleć o tym dokumencie nie tylko przez pryzmat samej inwestycji i nowych aspektów środowiskowych, ale również własnej odpowiedzialności kontraktowej.

Gazeta Wyborcza – Białystok, 28.03.2011 r.

„Zarząd województwa wystosował do konsorcjum firm (...), przygotowujących raport środowiskowy dotyczący budowy podlaskiego lotniska, przedsądowe wezwanie do wywiązania się z umowy. Nieoficjalnie mówi się o nieporozumieniach finansowych między stronami. (...)

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska stwierdziła, że w dokumencie roi się od błędów i trzeba go poprawić. (...)

Urząd marszałkowski chce, aby poprawki do raportu zostały przygotowane w ramach wcześniej wynegocjowanej kwoty. Z naszych nieoficjalnych ustaleń wynika, że tu tkwi właśnie problem.”

Business Centre Club

Raport (grudzień 2008)

„Wydawane obecnie decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach są nierzadko „kukułczym jajem” podrzucanym inwestorom”

- *ponieważ negatywny wpływ przedsięwzięcia na chronione siedliska i gatunki przyrodnicze, który nie zostanie przewidziany w toku OOS, traktowany jest jako **SZKODA W ŚRODOWISKU** którą należy zrekompensować oraz ponieść konsekwencje przyrodnicze, ekonomiczne, finansowe i prawne*

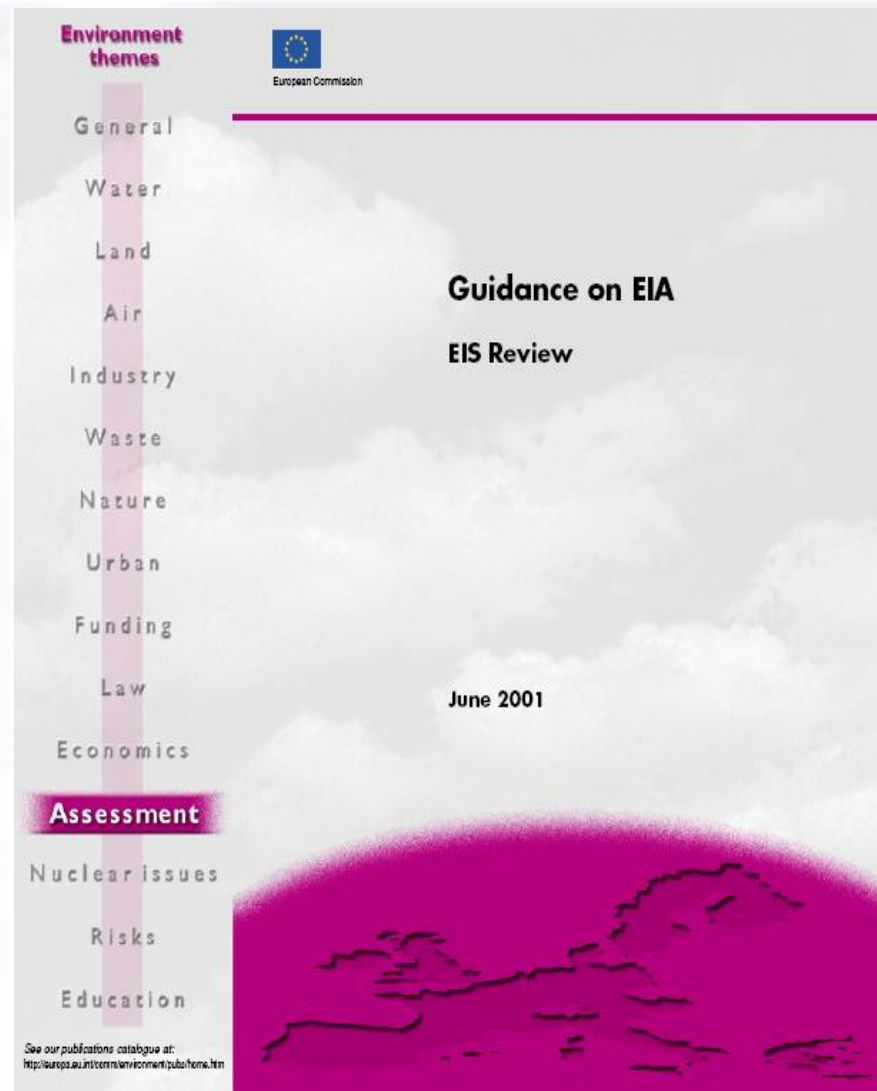
LITERATURA WSPOMAGAJĄCA ANALIZĘ POPRAWNOŚCI RAPORTÓW OOŚ

Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące OOŚ:

- Kwalifikacja przedsięwzięcia do OOŚ (*screening*)
- Określanie zakresu OOŚ (*scoping*)
- Oceny raportu OOŚ (*review*)
- Analiza oddziaływań pośrednich i skumulowanych

www.mrr.gov.pl

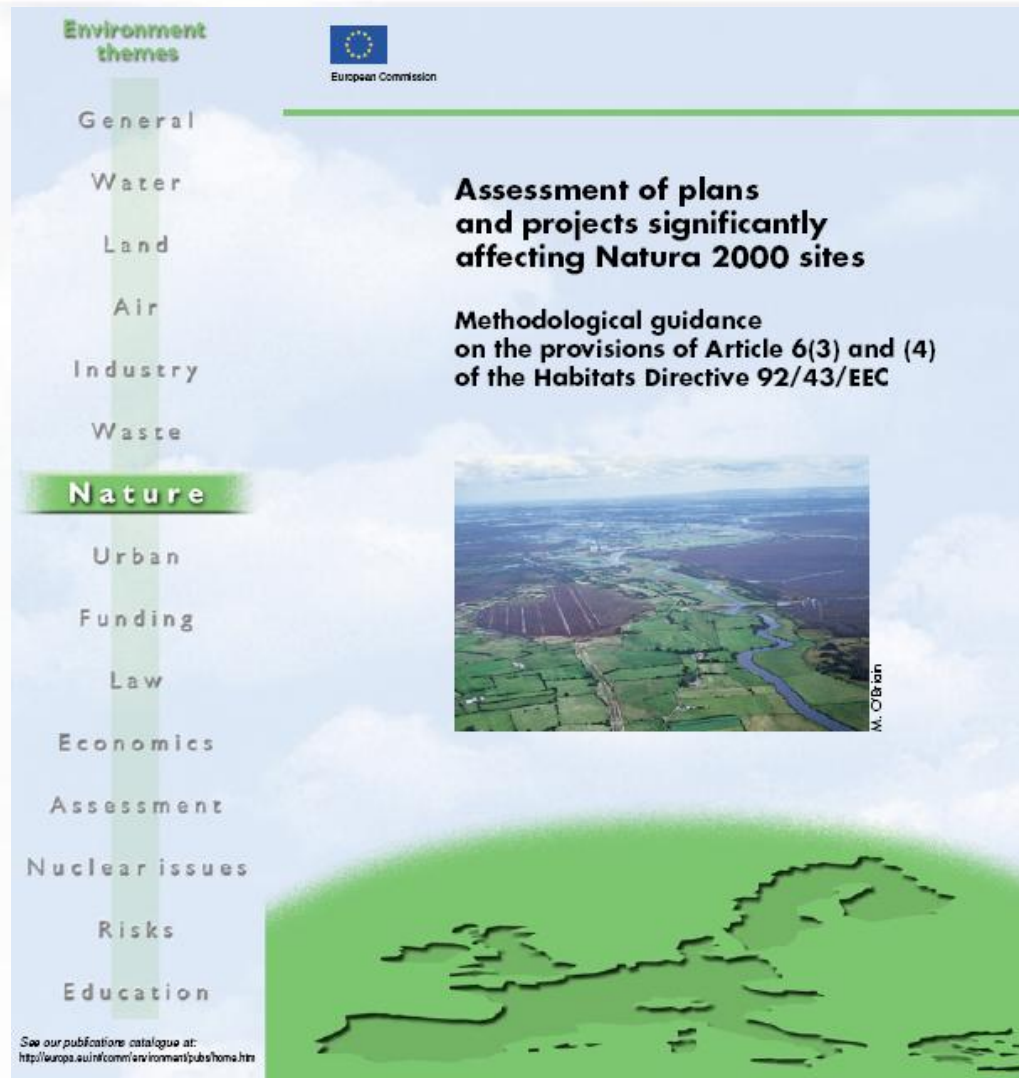
<http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>

Wytyczne metodyczne dla OOŚ związanych z Naturą 2000

www.kp.org.pl

www.wwf.pl

Environment themes

- General
- Water
- Land
- Air
- Industry
- Waste
- Nature**
- Urban
- Funding
- Law
- Economics
- Assessment
- Nuclear issues
- Risks
- Education

Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites

Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC

European Commission

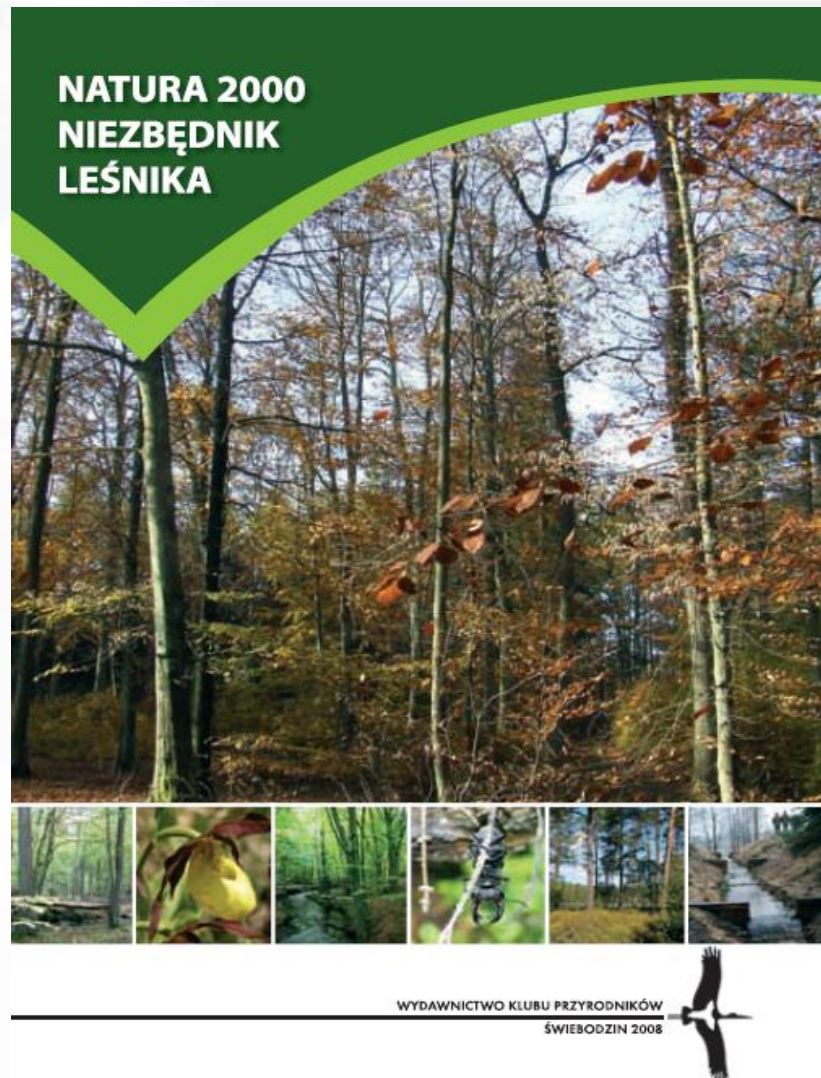
See our publications catalogue at:
<http://europa.eu/infocomm/environment/pubs/home.htm>

M. O'Brien

Natura 2000 – niezbędnik
leśnika

Natura 2000 – niezbędnik
urzędnika

www.kp.org.pl

Ochrona przyrody przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Komentarz.

www.ekointerwencje.org.pl

Zdzisław Brodecki, Tomasz Koncewicz,
Paulina Kupczyk, Marcin Pchalek

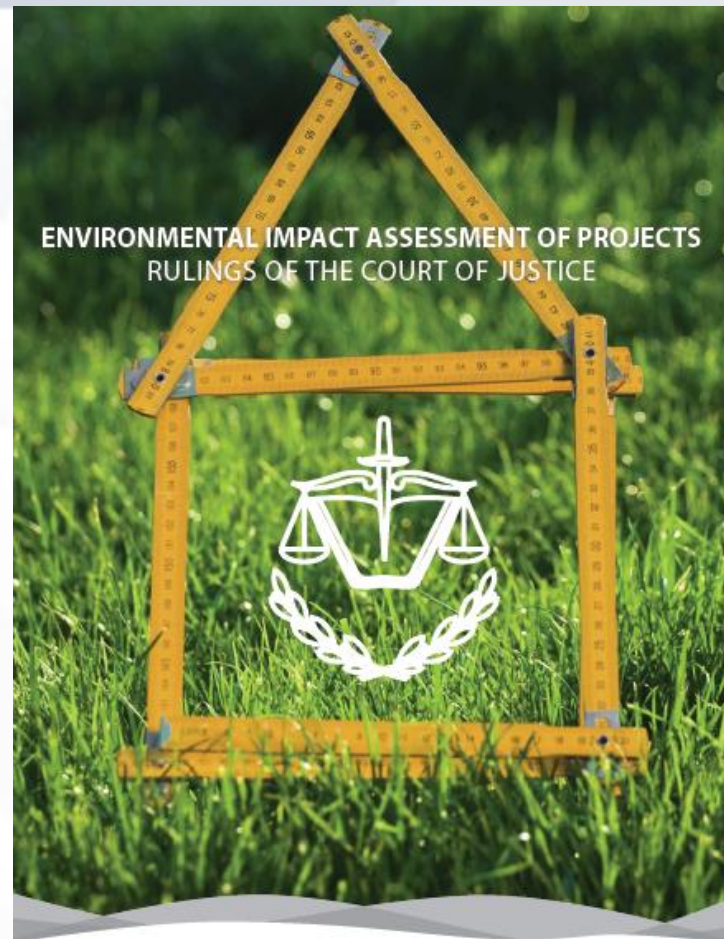

Ochrona przyrody przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Komentarz

Oceny oddziaływania na środowisko w orzecznictwie ETS

http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/eia_case_law.pdf

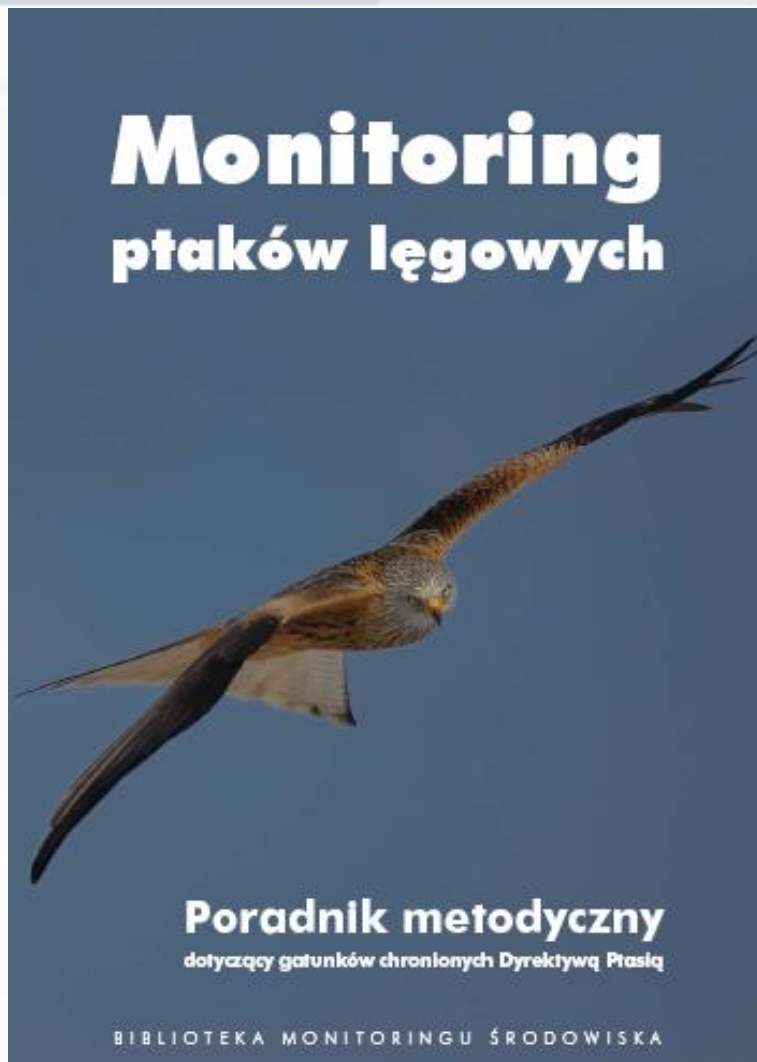
Podręcznik dobrych praktyk wykonywania opracowań środowiskowych dla dróg krajowych

<http://edroga.pl/ochrona-srodowiska>

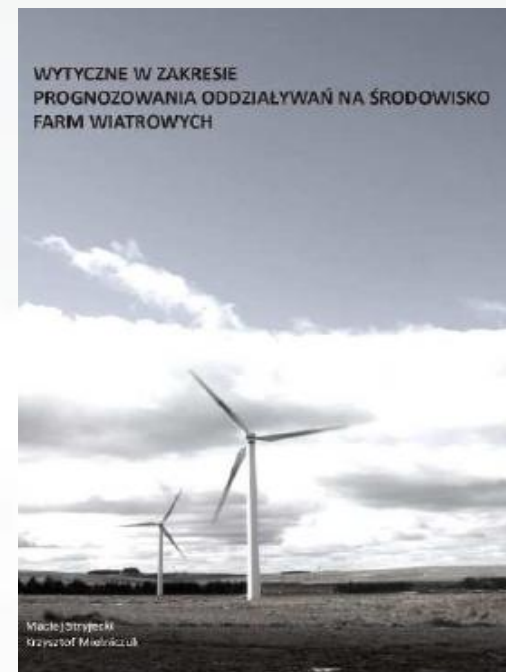
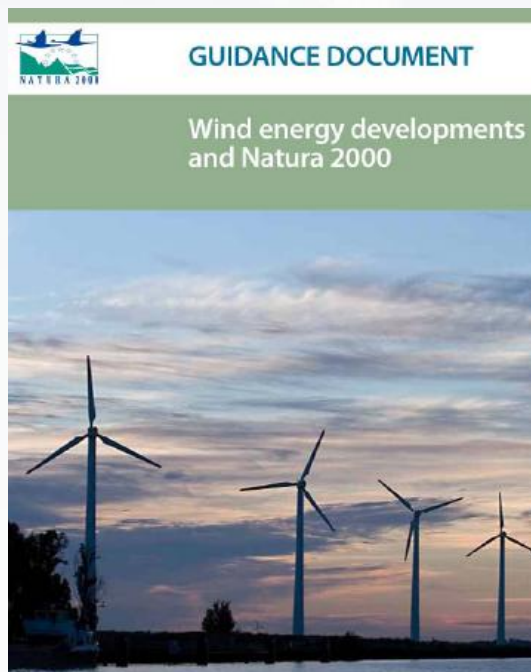
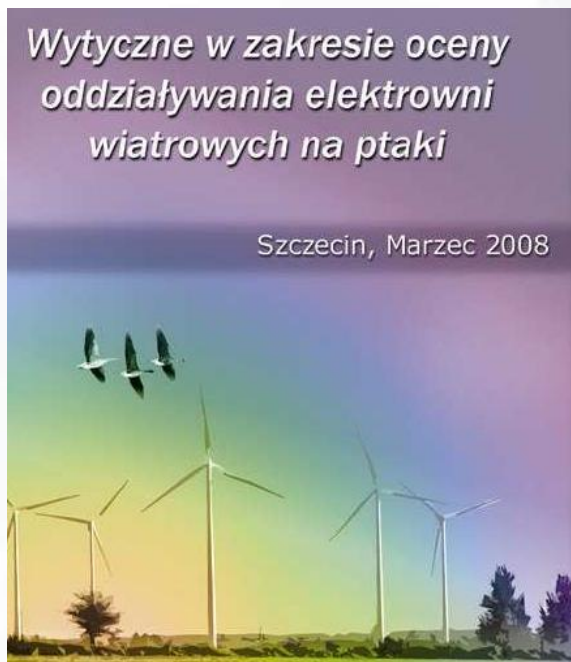

Publikacje dotyczące monitoringu siedlisk i gatunków przyrodniczych (w tym – na potrzeby inwentaryzacji przyrodniczych)

[http://www.gios.gov.pl/artykuly/159/
Publikacje-dot-monitoringu-przyrody](http://www.gios.gov.pl/artykuly/159/Publikacje-dot-monitoringu-przyrody)

Wytyczne dot. OOS dla elektrowni wiatrowych

www.psew.pl

www.oddziaływaniawiatrakow.pl

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

Ponadto, m.in.:

1. Wytyczne określające najlepsze dostępne techniki (BREF's)
Europejskie Biuro Dyrektywy IPPC w Sewilli: <http://eippcb.jrc.es/>

Polskie tłumaczenia dla niektórych BREF's:
<http://ippc.mos.gov.pl/preview/pl/bref.html>
2. Wytyczne dotyczące wymagań dla procesów kompostowania, fermentacji i mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów.
3. Poradniki branżowe.
4. Poradniki GDOŚ.
5. Baza orzeczeń sądów administracyjnych (<http://orzeczenia.nsa.gov.pl>).

Najnowsze poradniki GDOŚ:

Marcin Makowski

Analiza prawna orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego w powiązaniu z orzeczeniami wojewódzkich sądów administracyjnych w zakresie ocen oddziaływania na środowisko w sprawach wszczętych po 28 lipca 2005 r.

Zasięg oddziaływania przedsięwzięć na środowisko
Udział społeczeństwa
Podanie informacji do publicznej wiadomości

Izabela Grudzińska,
Joanna Zarzecka

Zmiany w postępowaniach administracyjnych w sprawach ocen oddziaływania na środowisko

Dziękuję za uwagę!

Krzysztof Okrański

email: okrasinski@zieloneoko.pl